

INSTRUKS FOR REKVIRERING OG BRUK AV SKOGBRANNHELIKOPTER

Generelt

I skogbrannfasesesongen skal brann- og redningsvesenet og kommunene holde seg oppdatert og følge meteorologiske prognoser løpende. Brann- og redningsvesenet skal samarbeide med skogbruksmyndigheter, skogeiere og andre for å vurdere forebyggende tiltak, og for å forberede skogbrannsløkkeinnsatser. Brann- og redningsvesenet kan med grunnlag i brann- og eksplosjonsvernloven iverksette nødvendige forebyggende tiltak, inkludert driftsstans i skogbruket, stans av kantslått med mer. Slike pålegg bør alltid gjøres i samråd med berørte aktører, som skogeiere, entreprenører og andre. Før pålegg fattes skal brann- og redningsvesenet kontakte statsforvalteren, i det kan være aktuelt å samordne tiltak og pålegg regionalt.

Ved utbrutt skogbrann skal brann- og redningsvesenet raskt varsle Sivilforsvaret og eventuelle andre ressursleverandører for allerede ved første melding om skogbrann å være forberedt på langvarig og ressurskrevende bakkeinnsats. Brann- og redningsvesenet må sørge for at det tidlig settes inn tilstrekkelig og godt organiserte mannskapsressurser, og ikke dimittere mannskaper før skogbrannen er slokkt, og faren for at det skal blusse opp igjen er eliminert. Brannsjefen er ansvarlig for at dette gjennomføres.

DSB understreker særlig at brann- og redningsvesenet må forsikre seg om at det er etablert et tilstrekkelig vakthold. Brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter krever at kommunene og brann- og redningsvesenet utarbeider og vedlikeholder tilstrekkelige planer for ovennevnte. Kommunene og brann- og redningsvesenene må sørge for, slik det følger av brann- og eksplosjonsvernloven, å inngå avtaler som regulerer bistand over kommunegrenser. Erfaringene viser at slike avtaler også bør regulere kostnadsfordelingen mellom kommunene, og brann- og redningsvesenet bør være særskilt oppmerksom på dette.

Innledende om skogbrannhelikopteravtalen

DSB har for 2025 inngått avtale om assistanse ved skogbrannsløkking. Et helikopter utrustet med en ”brannbøtte” som rommer 1000 - 1300 liter er i fast beredskap fra 15 april til 15. august. Dersom det oppstår flere samtidige skogbranner vil i tillegg Hovedredningssentralen for Nord-Norge (HRS) i samråd med DSB kunne sette inn ytterligere helikopterressurser, så fremt disse er tilgjengelig.

Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at tilgangen på helikopterressurser er begrenset, og at tildeling av helikopter kan bli prioritert til andre samtidige skogbranner.

Helikopterets kapasitet skal utnyttes best mulig, i hovedsak til slokking fra luften, men det kan også benyttes til transport av mannskaper og utstyr. Brann- og redningsvesenet kan imidlertid ikke påregne at skogbrannhelikopter returnerer utplassert materiell.

Skogbrannhelikopter kan benyttes til brannsløkking utover den faste beredskapsperioden. Forspenningstiden er noe lengre utenfor beredskapsperioden. Skogbrannhelikopter kan i særlige tilfeller benyttes til annen slokktjeneste enn skogbrann, jfr. vedlegg 2.

Et effektivt samarbeid mellom helikopter og brannmannskapene er viktig. Det betinger god radiokommunikasjon med flyger, at det gis tilbakemeldinger til flyger, og at brannmannskapene utnytter slokkevannet effektivt.

I kontrakten inngår det at en på landsbasis har andre helikoptre som er utrustet med ”bøtte” og kommunikasjonsutstyr for back-up. Avgjørelsen om innsats av disse helikoptrene tas av HRS i samråd med DSB.

Ledelsesstøtte og bistand av Sivilforsvaret

DSB vil for sesongen 2025 inngå kontrakt om lederstøtte for håndtering av store skogbranner om bistand til brann- og redningsvesen ved skogbranner.

Lederstøtteordningen skal ikke overta ansvaret for ledelse av en skogbrann, men skal involveres i strategi og planlegging samt vurderinger knyttet til bruken av skogbrannhelikopter. Ledelsen av innsatsen vil alltid ligge hos den berørte brannsjef. Brann- og redningsvesenet kan ikke avslå bistand fra lederstøtteordningen. DSB viser til brev om særskilt informasjon om omfanget, bruk og varsling av lederstøtteordningen.

Ved større skogbranner må brann- og redningsvesenet be om bistand av Sivilforsvaret og militære mannskaper. I skogbrannutsatte områder skal brann- og redningsvesenet derfor ha drøftet spørsmålet om en eventuell bistand fra disse på forhånd.

Det er viktig å be om bistand fra Sivilforsvaret tidlig for at ressursene raskt kan bistå. Det er også etablert Mobile forsterkningsenheter (MFE) i Sivilforsvaret. De nasjonale mobile forsterkningsenhetene er satt opp med to avdelinger. Den ene avdelingen spesialiserer seg på telt, lys, varme, samband og strøm, mens den andre på stor pumpekapasitet for brannslukking, lensing og transport utenfor vei.

Fra 1. mars 2022 gjelder ny forskrift for Sivilforsvaret. Nytt her er at forespørsel om bistand skal rettes skriftlig til sivilforsvarsdistriktet, som vurderer og avgjør om Sivilforsvaret kan yte bistand. Med bakgrunn i dette kravet er det utarbeidet en "Rutine for beredskapsaktørene ved anmodning om bistand til Sivilforsvaret".

Ytterligere informasjon og skjema for rekvirering er tilgjengelig nederste på denne siden:
<https://www.sivilforsvaret.no/dette-er-sivilforsvaret/bistand-fra-sivilforsvaret/>

A. BRUK AV SKOGBRANNHELIKOPTER

Skogbrannhelikopter kan tilkalles til branner som er kritiske og har stort potensial for spredning. I perioder med lite nedbør og økende skogbrannfare bør brann- og redningsvesenet være særskilt oppmerksom på faren for skog-, lyng- og krattbrann, og be om støtte fra skogbrannhelikopter tidlig i et brannforløp.

Skogbrannhelikopter er ment å bistå brann- og redningsvesenets slokkeinnsats på bakken ved branner der spredningsfaren av ulike årsaker er omfattende.

Det er viktig at bakkestyrkene og helikopter samarbeider. Helikopter skal normalt ikke benyttes til etterslokking, men kan benyttes til å fly ut mannskaper, utstyr, og fylle kar med vann til slokking på bakken. Brann- og redningsvesenet vil ikke kunne påregne at skogbrannhelikopter returnerer eventuelt utplassert utstyr.

B. TILKALLING

Helikopteret disponeres av Hovedredningssentralen for Nord-Norge (HRS), og rekvirering skjer alltid ved henvendelse til regional **110 - sentral**. Det skal benyttes skjema for rekvisisjon av slokkebistand fra helikopter (ligger vedlagt) og dette skjema skal sendes opn@jrcc.no beredskap@dsb.no og 110@110sorvest.no.

Ved rekvirering skal landingsplass og brannstedet oppgis på følgende måter:

- Fylke, kommune, nærmere stedsnavn
- Koordinater etter kart ved lengde og breddegrad

C. REKVISISJONSMYNDIGHET

Skogbrannhelikopteret kan rekvireres av:

- Brannsjefen i brannrammet kommune gjennom regional 110-sentral.
- Politimesteren når øverste ledelse av innsatsen er Lokal redningssentral (LRS)

D. PRIORITERING

Prioriteringen av skogbrannhelikopteret bestemmes av:

Hovedredningssentralen for Nord-Norge (HRS)

Dersom det oppstår flere skogbranner samtidig kan det bli nødvendig å prioritere tildeling av helikopterressurser. DSB har for 2025 fastsatt kriteriene for tildeling av skogbrannhelikopter dersom det er nødvendig å prioritere slik innsats. HRS vil ved samtidige hendelser prioritere innsats med skogbrannhelikopter til branner som truer;

1. liv og helse
2. bebyggelse og viktig infrastruktur (kraftnett, trafikkåre med mer)
3. produktiv skog (branner med største spredningsfare dekkes først)
4. busk, kratt, lyng og utmark - ikke produktiv skog

Skogbrannhelikopter settes normalt ikke inn for å drive etterslokking, og bruk av skogbrannhelikopter til annen tjeneste enn skogbrannslukking skal godkjennes av HRS/DSB. Se vedlegg 2.

E. KOSTNADER

Kostnader for helikopterberedskap rekvirert gjennom HRS dekkes av Staten. Er rekvireringen ikke gjort gjennom HRS, må rekvirert selv dekke utgiftene til helikopterstøtte.

F. KOMMUNIKASJON

Nødnett er tilgjengelig i skogbrannhelikopter og Alarmsentral Brann Sør-Vest vil tildele skogbranntalegruppe som kan benyttes til kontakt med lederstøtte og skogbrannhelikopter. Grunnet ulike geografiske avgrensninger for Nødnett-basestasjonene til bruk for helikopter (AGA-nettet) og de vanlige Nødnett-basestasjonene anbefales det sterkt å benytte de nasjonale skogbranngruppene ved kommunikasjon med helikopter.

Ta kort kontakt med flyger før landing. Gjør avtale om bruk av talegrupper og bruk av samband.

G. SIKKERHETSREGLER VED TRANSPORT AV MATERIELL OG MANNSKAP

OMBORD- OG AVSTIGNING

Gå til helikopter skrått FORFRA

Forlat helikopter skrått FOROVER

Vent på tegn (klarsignal) fra flyger for ombord- og avstigning

Lukk dørene etter deg.

LANGE GJENSTANDER

som staver, stenger og antenner bæres i vannrett stilling i nærheten av helikopter.

SIKKERHETSBELTE

Passasjerene skal alltid være fastspent.

FLYTEVEST

Flytevest brukes etter flygerens anvisninger.

NØDLANDING

På vann:

Dørene åpnes

Bli sittende fastspent til rotoren har stoppet

Løs sikkerhetsbelte

Forlat helikopter

Blås opp flytevesten

På land:

Bli sittende fastspent til helikopter er kommet til ro og rotoren har stoppet

Følg anvisningene som flygeren måtte gi.

H. RAPPORTER

Skogbranner skal rapporteres elektronisk til DSB via BRIS

DSB vil i tillegg i etterkant av innsatser kunne be ytterligere opplysninger i særskilt rapport.